

ABSTRACTS

ZOLTÁN BÁBOSIK

THE PERSONALITY DEVELOPING IMPACT SYSTEM OF GAME AND SPORTS

This paper, among others, wishes to highlight the lesser-known, many-sided competence development effects, educational significance and personality development impact of sports and games.

On the other hand, the study also aims to discuss the responsibilities and tasks of PE (Physical Education) teachers in this area both at the PE (Physical Education) lessons and outside these classes, and what their role in the shaping of a child's personality basically is.

Keywords: competence, personality development, shaping of personality, need for physical activity, sports, games

SZILVIA BEKE

PRESENT AND FUTURE OF PREVENTION - WHAT KIND OF CHALLENGES HAVE BEEN ELICITED BY THE PANDEMIC FOR PROFESSIONALS WORKING IN THE FIELD OF HEALTH DEVELOPMENT?

The aim of this study is to shed light on the impact of the SARS-Co-V-2 virus epidemic on prevention. For years, many Western European countries have struggled to squash deaths from chronic non-communicable diseases, but the current situation has changed the game everywhere. The focal point of prevention at the moment is to slow down the spread of the epidemic and make people comply with rules of sanitation, however, it is also equally important to keep standards already achieved and give optimum care for chronically ill patients as they represent a high risk group for COVID deaths.

The author of this study conducted 15 half-structured interviews with medical professionals, all working on primary, secondary or tertiary levels of prevention.

The study highlighted numerous factors that impede prevention, care and with it slowing the spread of the epidemic as well; i.e. limited access to telemedicine; fear of losing jobs thus informing doctors only in case of fever when medical assistance is unavoidable.

As both the number of infections and deaths has been on a steady rise, it is vital to advance on innovations that provide assistance and care for chronically ill patients on the fields of secondary and tertiary prevention.

ESIOBU ANAYO AUGUSTUS A NIGÉRIAI KATOLIKUS EGYHÁZ 21. SZÁZADI KIHÍVÁSAI

Ez a tanulmány a nigériai katolikus egyház 21. századi helyzetével foglalkozik. Eredetileg a keresztények által tapasztalt valamennyi kihívással szándékoztam foglalkozni, mivel azonban ezek között vannak olyanok is, amelyek a katolikus egyházat más keresztény (protestáns) felekezetek felől érik, ezért először csak a katolikus egyház által megélt nehézségeket tekintjük át.

Az első kihívás a keresztényüldözés. A kereszténység az alapításától, az első keresztények megjelenésétől egészen napjainkig üldözött egyházként van jelen itt a földön. Ez nem csoda, hiszen már Jézus Krisztus is figyelmeztette tanítványait, hogy ha őt üldözték, akkor követőit is üldözni fogják (vö. Jn 15,20). Másrészt úgy küldte a világba tanítványait, mint bárányokat a farkasok közé (vö. Mt 10,16; Lk 10,3), de egyúttal bátorította is őket mondván, hogy „boldogok vagytok, ha miattam gyaláznak és üldöznek titeket. Örüljete és ujjongjatok, mert nagy lesz a ti jutalmatok az égben” (vö. Mt 5,12). A nigériai katolikus egyház - a többi nigériai keresztény felekezethez hasonlóan - a muzulmánokkal egy országban él, ezért folytonosan ki van téve az iszlám szélsőséges irányzatai és csoportjai üldözésének, merényleteinek. Ez még a 21. században is kezelhetetlennek tűnik, hiszen az iszlám szélsőséges csoportja, a *Boko Haram* Nigériából származik, és egyebek mellett a keresztények üldözése és likvidálása is szerepel a céljaik között. A muzulmánok lakta megyékben és területeken élő számos keresztény válik tehát ezen szélsőségesek áldozatává.

A második kihívás a katolikus intézmények oktatási, nevelési színvonalának emelése. Az iszlám vallást alapító Mohamednek és az első hívők közösségének az volt ugyanis az elképzelése, hogy mivel a muzulmánok Istennek, Allahnak a gyermekei, ezért őket illetik meg a világ legjobb iskolái és egyéb nevelési intézményei. A katolikus egyházi intézmények előljárói szüntelen azon fáradoznak tehát, hogy a katolikus hívek számára jó színvonalú nevelői, oktatói intézményeket tartsanak fenn, amelyek versenyképesek, és így saját híveik lelki szükségleteit is ki tudják elégíteni.

A harmadik kihívás az evangélium hirdetőinek, a papoknak egyfajta túlbuzgósága. Általánosságban elvárható, hogy a papok, illetve az evangélium hirdetői elkötelezettek és elhivatottak legyenek feladataik ellátásában. Nigériában azonban ez túlzóan van jelen. Számos pap tart fenn ugyanis a plébániáján gyógyító intézményeket, amelyek működtetése és az abban való egyéb szolgálatok annyi időt, energiát és anyagi erőforrást kívánnak, hogy ez már az evangélium hirdetésének és a hívekkel való foglalkozás rovására megy.

A negyedik kihívás a laikusoknak, a híveknek a más fajta túlbuzgósága. Időközönként megtapasztalható, hogy a hívek olyan cselekedeteket végeznek, amelyek a papok feladata lenne. Vannak az egyházban olyan kiscsoportok, mozgalmak (pl. karizmatikus megújulás csoport, Biblia társulat stb.) amelyek az utóbbi évtizedekben imádságaik közben papi gesztusokat, mozdulatokat használnak. Ilyen például a kézrátétel, az

emberek megáldása. Emellett megjelennek a gyógyító rítusok is, egyesek pedig mindenféle teológiai végzettség nélkül bibliamagyarázóként lépnek fel. Továbbá vannak olyanok is, akik a szentmisénél, illetve a szentségimádásnál is fontosabbnak tartják a csoport imáját és a dicsőítő éneklést.

Az ötödik kihívás a papoknak a politikában való szereplése. Tény és való, hogy a hétköznapi élet politikai vonatkozásaiból egyházunk szolgálata során nem tudunk teljesen kimaradni, hiszen a címzett ugyanaz: a hívek közössége van jelen az egyházban és a társadalomban is. Jézus Krisztus azonban azt is mondta, hogy az ő országa nem ebből a világból való (vö. Jn 18,36). Ezért azok a papok, akik túlságosan jelentős részt vállalnak a politikai életből, tevékenységükkel a katolikus egyház renoméjének ártanak és az evangélium hiteles hirdetésének kárára vannak.

A hatodik a kereszténység előtti ősi hagyományokból, az archaizmusból származó kihívás. Mivel a kereszténység Nigériában mintegy 350 éve van jelen, számos népnek, csoportnak és törzsnek még megmaradtak a kereszténység meghonosodása előtti vallási hagyományai és felekezetei. Ennek a régi kultúrának, vallási hagyományoknak és liturgiának még napjainkban is sok híve van, így a katolikus egyháznak ezzel is küzdenie kell.

A hetedik az „újjászületett” keresztények felől érkező kihívás. Ez a kifejezés a 60-as évekre, az új keresztény közösségek, vagyis a neoprotestáns felekezetek érkezésére vezethető vissza. A Latin Amerikából, Angliából, az Egyesült Államokból és a világ egyéb területeiről érkezett neoprotestáns keresztények félremagyarázták a Krisztus által használt újjászületés jelentését, és helytelenül tanították követőiket, illetve közvetett módon hatottak a katolikus közösségekre is. Felfogásuk lényege az volt, hogy az általános, hagyományos hitgyakorlás nem elégséges az üdvösség elnyerésére. Hatásuk a katolikus közösségekben is érzékelhető, de a többi protestáns közösségben sokkal erősebben érvényesül. Egyházunknak mind a mai napig küzdenie kell azért, hogy a híveket az üdvösség szükséges és elégséges feltételeivel kapcsolatos katolikus egyházi tanítás helyességéről meggyőzze.

MIKLÓS HALMÁGYI

DIE HEILIGE MARGARETE VON UNGARN, DIE HASELINSEL UND KOMITAT BÉKÉS

Es lohnt sich das Gedächtnis der Heiligen eines Landes mit engeren Regionen zusammenzuknüpfen: damit können sich die Einwohner jener Region die bedeutenden Personen der Landesgeschichte sich näher fühlen. Die Heilige Margareta (1242-1270) – Tochter des Königs Béla IV. – lebte als Dominikanerin auf der Haselinsel – auf der heutigen Magarete-Insel, im heutigen Budapest. In meiner Arbeit weise ich auf jene Quellen hin, die über die Geschichte der Heiligen Margareta und über die Haselinsel erzählen, aber einige Beziehungen mit dem heutigen Süd-Ungarn und mit dem Komitat Békés haben.

Margareta starb 1270, und 1276 kamen viele Zeugen aus verschiedenen Teilen des Ungarischen Königreichs auf die Haselinsel. Sie berichteten die Beauftragten des Papstes über die Wunder, die auf der Intervention der heiligen Königtochter geschahen. Einer der Zeugen – Marcus de Caris – kam aus dem Bistum von Großwardein. Der Name der Lokalität, woher er kam – *Caris* – kann nicht genau identifiziert werden. Ein großer Teil des heutigen Komitats Békés gehörte aber damals zum Bistum von Großwardein, so können sich die heutige Einwohner des Komitats Békés den Marcus von Caris sich nah fühlen.

Ladislav IV. hat 1290, kurz vor seinem Tod eine Urkunde beim Szarvashalom – Hirschhügel – ausgegeben. Szarvas liegt im Komitat Békés. Ladislav hat in jener Urkunde Privilegien der Kirche auf der Haselinsel – damit die Privilegien der Dominikaner – gefestigt. Ladislav war als erwachsener Mann kein frommer König, aber er hat die Dominikaner mehrmals mit Privilegien ausgestattet. Als Kind wurde er aus einer schweren Krankheit geheilt, als die Schleier der Heiligen Margareta auf ihn gelegt worden war. (Margareta war die Tante von Ladislav IV.) Der König könnte für seine Tante dankbar sein: vielleicht hängen seine Privilegien für die Dominikaner der Haselinsel auch damit zusammen.

Ein Edelmann – Andreas Dánfy – hat 1490 urkundlich festgestellt, dass sein Gut namens *Királyság* im Komitat Békés nach seinem Tod den Nonnen auf der Haselinsel gehören muss. Der König Vladislav II. hat diese Donation 1495 bestätigt. In der Urkunde des Königs wurde die Selige Margareta als Märtyrin erwähnt. Die Heilige Königtochter war aber keine Märtyrin. Bestimmt wurden hier die Erinnerung der Margarete von Ungarn und der Kult der Märtyrin Margarete von Antiochien vermischt.

ANTAL HÁMORI

THE MEDICAL RESEARCH COUNCIL MAKES A SURPRISING STATEMENT IN ITS „CODEX OF BIOETHICS”

With regard to the Codex of Bioethics of the Medical Research Council (MRC), the study discusses assisted reproduction techniques, the regulation and the ethical and legal assessment thereof, by using medical, ethical, legal, theological, state and religious sources. The author highlights the hazards and detrimental effects of these techniques, however, at the same time, raises our attention to the solutions of such problems. With respect thereto, the protection and support of families, assistance provided for having children, appropriate approach and the balance of parenthood and work are discussed. The study mentions relevant statements of the MRC, papal encyclicals, works regarding natural family planning and demographical literature. In addition, the author also provides specific suggestions.

GÁBOR HORVÁTH

MILICIA EST VITA HOMINIS SUPER TERRAM. MESSAGGI SPIRITUALI DELLA RAPPRESENTAZIONE ICONICA DI SAN GEORGIO.

San Giorgio è un santo comune della Chiesa cattolica ed ortodossa. Fu patrono medievale della Diocesi di Csanád, e del capitolo della Diocesi di Szeged-Csanád fondato da San Gherardo di Venezia. La sua leggenda è ricca di simboli, che oggi non si capiscono molto bene, quindi i fedeli considerano la sua storia favolosa a causa del drago. L'articolo intende di presentare la tradizione ecclesiastica del santo – *San Giorgio* – basandosi sul libro – *La fede secondo le icone*. Roma, Lipa, 2011, 71-75. – di Tomaš Špidlik e Marko Ivan Rupnik. *Oggi, quando nella Chiesa c'è una sorta di pudore a parlare degli angeli e dei diavoli (mentre tutto il mondo fuori dalla Chiesa lo fa), e quando tante realtà vengono ridotte ad una spiegazione psicologica e sociologica, quest'icona ci richiama ad una realtà importante della vita spirituale.*

JÓZSEF KOVÁCS

THE ROLE OF VICAR GENERALS

Currently the role of Vicar Generals in Hungarian dioceses vary. The Law compels their appointments. Apart from a few, Vicar Generals also carry out the functions of parish priests. Where they are not parish priests, they are responsible for many areas, eg. chancellor, seminary rector, judiciary vicar, etc. There are some bishops who do not take advantage of their help in the governance of the diocese. They do everything by themselves, while others entrust to them even the broadest areas of governance. This however depends on the governing style of the bishop.

ORSOLYA SZILVÁSSY

DAS VIELFÄLTIGE BILDERBUCH. BILDERBUCHARTEN UND DIE FRÜHE LITERACY-FÖRDERUNG

Dieser Artikel befasst sich mit verschiedenen Förderungsmöglichkeiten von frühen Kompetenzen, die aus Bilderbüchern zu gewinnen sind. Ich verwende den Begriff Literacy in einem weiteren Sinn, wobei er sich nicht nur auf die Lese- und Schreibentwicklung, bzw. deren Vorbereitungsphasen bezieht, sondern auch im Zusammenhang mit anderen Medien (visual literacy, media literacy) erscheinen kann. Mit Berufung auf die Ergebnisse der neueren, empirisch orientierten Bilderbuchforschung werden weiterhin zwei Bilderbucharten (das sogenannte Frühe-Konzept Buch und das Konzept Buch) vorgestellt und hinsichtlich ihres kognitiven und visuellen Förderungspotenzials charakterisiert. Ich bin der Ansicht, dass diese Herangehensweise, die nicht nur die Textmerkmale aber auch die mentale Aktivität der Rezipienten berücksichtigt, der herkömmlichen Untersuchung von Bilderbüchern neue Horizonte öffnen kann.

GYÖRGY BENYIK THE ADVERSITIES OF RÓBERT SZENTIVÁNYI

The peace treaty concluded at the Greater Trianon Castle in Versailles, which ended the First World War, on June 4, 1920, which was mainly influenced by Czech politician Edvard Beneš and others, became fatal for Hungary. The loss of territory not only separated millions people of Hungarians from the motherland, but fundamentally and fatally changed the Hungarian education system and the lives of professors of Hungarian Catholic and Protestant church institutions. Many of the lives vomited by priests and scholars sometimes resulted in a peculiar fate linked to the rescue of culture. In the present study, we try to explore the life of Róbert Szentiványi, (born Zeisinger) (Bp., 1880 - Szeged, 1961). who also operates in Szeged, with complete success? The border arrangements that followed Trianon also disrupted the rule of the dioceses and stirred up his life. The Soviet Republic and left-wing governments removed qualified priests and monks from state and ecclesiastical higher education with the educational institutions of the churches of small Hungary abroad, first making it difficult and then impossible. These changes made it very difficult to train the priesthood and vomited the life of the educated priesthood. The life of Róbert Szentiványi is a good example of this vomiting situation, in which he still produced extraordinary scientific results and ended in Szeged.

ZOLTÁN SZABÓ – ÁGNES ERZSÉBET HOJCSKA LIPIK BATH: BATH MEDICINE OF THE SOUTHERNMOST BATHING PLACE IN HUNGARY BEFORE THE TRIANON

Thermal waters have been an attraction for people for centuries. Building on the hydrogeological natural resources of the Carpathian Basin, a prosperous bathing culture and bathing life developed. Spas have been constantly evolving and cures have been offered for a several diseases with the results of medical research. Thereby they became fashionable among the bourgeoisie as Lipik. As a result of the studies, it was found that the healing effect of Lipiki water is unique in Europe. Lipik's water was used primarily against bone and blood diseases as well as gout ailments combined with special and complementary procedures. Aim of our study is to give an age picture of the golden age of Lipik Bath, presenting bath medicine of the southernmost bathing place in Hungary before the Trianon.

Keywords: bath, Lipik bath, bath medicine, medical thermal water, tourism

ÁGNES ERZSÉBET HOJCSKA
BATHING LIFE IN THE HISTORICAL SPA TOWN BEFORE AND AFTER
TRIANON, IN GYULA

The Treaty of Trianon brought significant changes to Hungary by determining new borders. This serious changed also the situation of your city of Gyula. These changes have caused economic and industrial difficulties, but also contributed to the development and prosperity of the city's tourism, including mainly the medical tourism. Aim of study is to present the bathing life of the Gyula city before and after Trianon, which provides the basis for medical tourism. The methodology of the study is provided by the processing of secondary literature data. This makes it possible, in parallel with the historical development of the city, to describe the emerging bathing culture, the bathing life and the establishment of the spa. The city of Gyula and the Gyula Castle Bath are the flagship ships of medical tourism in the Southern Great Plain, which I have personally connection. Exploring the spa history of the healing city contributes, to learning about its role in medical tourism.

Keywords: bathing life, bath history, Gyula city, Gyula Castle Spa, health tourism

BÉLA KRISZTIÁN
ADDITIONS TO THE HISTORY OF THE MINING SCHOOL –
PRIOR TO AND AFTER TRIANON

In his study, the author intends to add to the history of a special type of schools, mining schools. The beginnings of this special school date back to the industrial education that appeared in the Hungarian compromise education system. However, its survival and development were not unbroken, as the gradually expanding mining education was broken by the First World War, with the exception of one but one of the mining schools. Later, Hungary after the Trianon treaty reassessed its mining potential and renewed mining vocational education as part of the national school system, incorporating it into the school system, which was later overshadowed by the II. World War II and subsequent forced state ownership.